

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 320/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej Mgr. J. H., Advokátska kancelária, spol. s r. o., B., vedené Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1316/2011, sp. zn. Rvp 1317/2011, sp. zn. Rvp 1320/2011, sp. zn. Rvp 1358/2011, sp. zn. Rvp 1361/2011 a sp. zn. Rvp 1365/2011 vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 CoE 105/2010 z 28. mája 2010, sp. zn. 17 CoE 59/2011 z 28. februára 2011, sp. zn. 15 CoE 151/2010 z 30. júna 2010, sp. zn. 13 CoE 74/2011 z 10. marca 2011, sp. zn. 17 CoE 91/2010 z 28. mája 2010, sp. zn. 41 CoE 86/2010 z 23. februára 2011, sp. zn. 15 CoE 120/2010 z 10. júna 2010, sp. zn. 1 CoE 64/2011 z 23. februára 2011, sp. zn. 17 CoE 122/2010 z 28. júna 2010, sp. zn. 1 CoE 43/2011 zo 7. februára 2011, sp. zn. 12 CoE 168/2010 z 29. júna 2010 a sp. zn. 14 CoE 74/2011 z 8. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 1316/2011, sp. zn. Rvp 1317/2011, sp. zn. Rvp 1320/2011, sp. zn. Rvp 1358/2011, sp. zn. Rvp 1361/2011 a

sp. zn. Rvp 1365/2011 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1316/2011.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 1. a 6. júna 2011 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 CoE 105/2010 z 28. mája 2010, sp. zn. 17 CoE 59/2011 z 28. februára 2011, sp. zn. 15 CoE 151/2010 z 30. júna 2010, sp. zn. 13 CoE 74/2011 z 10. marca 2011, sp. zn. 17 CoE 91/2010 z 28. mája 2010, sp. zn. 41 CoE 86/2010 z 23. februára 2011, sp. zn. 15 CoE 120/2010 z 10. júna 2010, sp. zn. 1 CoE 64/2011 z 23. februára 2011, sp. zn. 17 CoE 122/2010 z 28. júna 2010, sp. zn. 1 CoE 43/2011 zo 7. februára 2011, sp. zn. 12 CoE 168/2010 z 29. júna 2010 a sp. zn. 14 CoE 74/2011 z 8. marca 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenia“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Na základe zmlúv o úvere uzavretých v období od 7. októbra 2002 do 6. januára 2005 (ďalej len „zmluva“) poskytla viacerým fyzickým osobám úvery v sume od 165,97 € až 663,88 €, ktoré spolu s ďalšími poplatkami boli dlžníci povinní vrátiť v trinástich dvojtýždňových splátkach (vec vedená pod sp. zn. Rvp 1316/2011, sp. zn. Rvp 1317/2011, sp. zn. Rvp 1358/2011, sp. zn. 1265/2011), v dvadsiatich dvojtýždňových splátkach (vec vedená pod sp. zn. Rvp 1320/2011) a v desiatich mesačných splátkach (vec vedená pod sp. zn. Rvp 1361/2011).

Na zabezpečenie úveru bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluve dohodnuté, že splnomocnený zástupca dlžníka, menovite v zmluve určený, je oprávnený v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Keďže dlžníci neuhradili dve po sebe idúce splátky, boli v období od 27. marca 2003 do 24. júla 2005 notárom spísané notárske zápisnice, ktoré podpísal v zmluve určený splnomocnený zástupca dlžníka.

1. Sťažovateľka vo vzťahu k dlžníčke J. M. (sp. zn. Rvp 1316/2011) podala 18. mája 2003 súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie, ktorý na základe poverenia udeleného Okresným súdom Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) 23. júna 2003 začal nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 sťažovateľka podala návrh na zmenu exekútora, ktorému bolo udelené poverenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 Er 727/2003 z 11. februára 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú. O návrhu na zmenu súdneho exekútora okresný súd nerozhodoval. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 17 CoE 105/2010 z 28. mája 2010 tak, že potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne a právne správne.

Okresný súd následne uznesením sp. zn. 11 Er 727/2003 z 22. novembra 2010 exekučné konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 17 CoE 59/2011 z 28. februára 2011 tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil ako vecne a právne správne.

2. Sťažovateľka vo vzťahu k dlžníkovi J. K. (sp. zn. Rvp 1317/2011) podala 4. júna 2003 súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie, ktorý na základe poverenia udeleného okresným súdom 6. augusta 2003 začal nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 sťažovateľka podala návrh na zmenu exekútora, ktorému bolo udelené poverenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 Er 918/2003 z 28. januára 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú. O návrhu na zmenu súdneho exekútora okresný súd nerozhodoval. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 15 CoE 151/2010 z 30. júna 2010 tak, že potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne a právne správne.

Okresný súd následne uznesením sp. zn. 11 Er 918/2003 zo 16. novembra 2010 exekučné konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie,

o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 13 CoE 74/2011 z 10. marca 2011 tak, že rozhodnutie okresného súdu potvrdil ako vecne a právne správne.

3. Sťažovateľka vo vzťahu k dlžníkovi J. Z. (sp. zn. Rvp 1320/2011) podala 19. novembra 2004 návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného okresným súdom 13. decembra 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 sťažovateľka podala návrh na zmenu exekútora, ktorému okresný súd vyhovel uznesením z 23. decembra 2009. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 Er 1588/2004 z 5. marca 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 17 CoE 91/2010 z 28. mája 2010 tak, že potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne a právne správne.

Okresný súd následne uznesením sp. zn. 11 Er 1588/2004 z 11. augusta 2010 exekučné konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 41 CoE 86/2010 z 23. februára 2011 tak, že rozhodnutie okresného súdu ako vecne a právne správne potvrdil.

4. Sťažovateľka vo vzťahu k dlžníkovi E. S. (sp. zn. Rvp 1358/2011) podala 13. februára 2004 návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, ktorý na základe poverenia udeleného okresným súdom 12. marca 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Dňa 8. februára 2007 sťažovateľka podala návrh na zmenu exekútora, ktorému okresný súd vyhovel. Dňa 28. októbra 2009 sťažovateľka podala ďalší návrh na zmenu exekútora. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 Er 242/2004 z 8. marca 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 15 CoE 120/2010 z 10. júna 2010 tak, že potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne a právne správne.

Okresný súd následne uznesením sp. zn. 11 Er 242/2004 z 15. novembra 2010 exekučné konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 CoE 64/2011 z 23. februára 2011 tak, že rozhodnutie okresného súdu ako vecne a právne správne potvrdil.

5. Sťažovateľka vo vzťahu k dlžníčke B. K. (sp. zn. Rvp 1361/2011) podala 24. novembra 2005 súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie, ktorý na základe

poverenia udeleného okresným súdom 12. januára 2006 začal nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 sťažovateľka podala návrh na zmenu exekútora, ktorému bolo udelené poverenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 Er 2803/2005 z 9. februára 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú. O návrhu na zmenu súdneho exekútora okresný súd nerozhodoval. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 17 CoE 122/2010 z 28. júna 2010 tak, že potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne a právne správne.

Okresný súd následne uznesením sp. zn. 11 Er 2803/2005 z 23. novembra 2010 exekučné konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 CoE 43/2011 zo 7. februára 2011 tak, že rozhodnutie okresného súdu ako vecne a právne správne potvrdil.

6. Sťažovateľka vo vzťahu k dlžníčke J. K. (sp. zn. Rvp 1365/2011) podala 6. apríla 2004 súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie, ktorý na základe poverenia udeleného okresným súdom 27. apríla 2004 začal nútený výkon rozhodnutia. Dňa 28. októbra 2009 sťažovateľka podala návrh na zmenu exekútora, ktorému bolo udelené poverenie. Okresný súd uznesením sp. zn. 11 Er 505/2004 z 9. februára 2010 vyhlásil exekúciu za neprípustnú. O návrhu na zmenu súdneho exekútora okresný súd nerozhodoval. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 12 CoE 168/2010 z 29. júna 2010 tak, že potvrdil prvostupňové rozhodnutie ako vecne a právne správne.

Okresný súd následne uznesením sp. zn. 11 Er 505/2004 z 22. novembra 2010 exekučné konanie zastavil. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 14 CoE 74/2011 z 8. marca 2011 tak, že rozhodnutie okresného súdu ako vecne a právne správne potvrdil.

Sťažovateľka v odôvodnení sťažností okrem iného uviedla:

„... okresný súd vydal poverenie, t. j. riadne preskúmal exekučný titul pred vydaním poverenia na zahájenie exekúcie. Týmto svojím postupom okresný súd vytvoril sťažovateľovi i povinnému právnu istotu a súčasne legitímne očakávanie sťažovateľa užívať svoj majetok - pohľadávku posilnenú ochranou súdom v rámci dozoru nad núteným výkonom práva, tzv. exekúciou voči majetku povinného.

Následne okresný súd z vlastného podnetu, t. j. bez podnetu exekútora, sťažovateľa alebo povinného (jediných oprávnených účastníkov exekučného konania podľa § 37 EP) a súčasne bez zákonného zmocnenia, kedy exekučný poriadok nepripúšťa zahájenie konania o vyhlásení neprípustnosti exekúcie, bez návrhu, zahájil konanie na vyhlásenie neprípustnosti a následne konanie na zastavenie exekúcie, pričom pred zahájením tohto konania neposkytol priestor účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k zahájeniu konania... o zastavení exekúcie.

Týmto postupom okresný súd porušil zákonom a ústavou garantovanú rovnosť strán, keďže zahájením konania z vlastného podnetu jednoznačne nahradil vôľu jedného z účastníkov exekúcie na úkor sťažovateľa, ktorý zahájením konania stratil právnu istotu a legitímne očakávanie užívať svoj majetok, nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie a následným zahájením núteného výkonu práva, tzv. exekúciou. ...

Ďalším porušením práva sťažovateľa okresným súdom a krajským súdom v priebehu konania na vyhlásenie neprípustnosti a následne na zastavenie exekúcie... je vykonanie dokazovania z vlastného podnetu a bez znalosti vôle účastníkov konania, a to opätovným preskúmaním exekučného titulu a súvisiacich dokladov najmä predmetnej zmluvy o úvere. V priebehu týchto konaní súd nedal priestor na vyjadrenie účastníkom konania k vykonaným dôkazom ani nedal možnosť navrhnúť nové dôkazy v tomto konaní, ktoré by zvrátili jeho rozhodnutie vyhlásiť exekúciu za neprípustnú a následne exekúciu zastaviť. ...

V nadväznosti na porušenie práva na spravodlivý proces krajský súd porušil svojím rozhodnutím právoplatne zastaviť exekučné konanie voči povinnému aj práva sťažovateľa pokojne užívať svoj majetok. ...

Podľa názoru sťažovateľa, v posudzovanom prípade, došlo k zásahu do jeho práva pokojne užívať majetok zo strany štátneho orgánu tým, že súd exekúciu zastavil, čím znemožnil nútený výkon práva, na ktorý sťažovateľovi vznikol, na základe zmluvy o úvere nárok a ktorý bol zabezpečený zákonom predpísaným exekučným titulom pod dohľadom súdu. Uvedený zásah do vlastníckych práv sťažovateľa nie je v súlade s požiadavkami Protokolu 1 Dohovoru druhej vety a predstavuje zásah do pokojného užívania majetku sťažovateľa resp. predstavuje de facto zbavenie vlastníctva.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnostiach sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej práva „na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1... dohovoru... a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu...“ napadnutými uzneseniami krajského súdu, zruší napadnuté uznesenia, veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadostučinenie, ako aj úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1316/2011, sp. zn. Rvp 1317/2011, sp. zn. Rvp 1320/2011, sp. zn. Rvp 1358/2011, sp. zn. Rvp 1361/2011 a sp. zn. Rvp 1365/2011 a z neho vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť, ako aj na totožnosť v osobe sťažovateľky a krajského súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy o spojení týchto sťažností na spoločné konanie, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uzneseniami krajského súdu sp. zn. 17 CoE 105/2010 z 28. mája 2010, sp. zn. 15 CoE 151/2010 z 30. júna 2010, sp. zn. 17 CoE 91/2010 z 28. mája 2010, sp. zn. 15 CoE 120/2010 z 10. júna 2010, sp. zn. 17 CoE 122/2010 z 28. júna 2010 a sp. zn. 12 CoE 168/2010 z 29. júna 2010

Sťažovateľka namietala porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uvedenými uzneseniami krajského súdu, ktorými boli potvrdené uznesenia okresného súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 17 CoE 105/2010 z 28. mája 2010 nadobudlo právoplatnosť 11. augusta 2010, uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 CoE 151/2010 z 30. júna 2010 nadobudlo právoplatnosť 7. septembra 2010, uznesenie krajského súdu sp. zn. 17 CoE 91/2010 z 28. mája 2010 nadobudlo právoplatnosť 22. júla 2010, uznesenie krajského súdu sp. zn. 15 CoE 120/2010 z 10. júna 2010 nadobudlo právoplatnosť 9. augusta 2010, uznesenie krajského súdu sp. zn. 17 CoE 122/2010 z 28. júna 2010 nadobudlo právoplatnosť 28. septembra 2010 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 12 CoE 168/2010 z 29. júna 2010 nadobudlo právoplatnosť 14. septembra 2010. Sťažnosti ústavnému súdu boli podané na poštovú prepravu 30. mája 2011 a 2. júna 2011, čo je zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Sťažnosti v týchto častiach preto ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podané.

2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uzneseniami krajského súdu sp. zn. 17 CoE 59/2011 z 28. februára 2011, sp. zn. 13 CoE 74/2011 z 10. marca 2011, sp. zn. 41 CoE 86/2010

z 23. februára 2011, sp. zn. 1 CoE 64/2011 z 23. februára 2011, sp. zn. 1 CoE 43/2011 zo 7. februára 2011 a sp. zn. 14 CoE 74/2011 z 8. marca 2011

Krajský súd týmito uzneseniami potvrdil uznesenia prvostupňového súdu o zastavení exekúcie po právoplatnosti uznesení krajského súdu, ktorými potvrdil uznesenia okresného súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú. Podľa tvrdenia sťažovateľky krajský súd označenými uzneseniami neprípustne zasiahol do jej práva na spravodlivý proces tým, že verifikoval zastavenie už prebiehajúceho exekučného konania bez toho, aby sa sťažovateľka mala možnosť k nemu vyjadriť. Súčasne malo dôjsť aj k zásahu do jej práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže v dôsledku zastavenia exekučného konania malo byť sťažovateľke ako oprávnenej v exekučnom konaní odopreté právo na vrátenie majetku od povinných.

2.1 K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil

(II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Podľa § 58 ods. 1 Exekučného poriadku exekúciu možno zastaviť na návrh alebo aj bez návrhu. Zatiaľ čo dôvody, na základe ktorých všeobecný súd obligatórne zastaví exekúciu (§ 57 ods. 1 Exekučného poriadku) alebo na základe ktorých fakultatívne pristúpi k takémuto rozhodnutiu (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku), upravuje Exekučný poriadok podrobne, ustanovenie okamihu, kedy tak má alebo môže učiniť, nie je explicitne ustanovený. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že všeobecný súd rozhodne o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo zistí, že sú dané dôvody na ukončenie núteného vymáhania pohľadávky. To znamená, že všeobecný súd je povinný v priebehu celého exekučného konania ex offio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania. Jedným z týchto predpokladov je aj relevantný exekučný titul. Bez jeho existencie nemožno exekúciu vykonať. Je preto ústavne akceptovateľný právny názor krajského súdu, že ak neexistuje notárska zápisnica, ktorá je spôsobilá byť exekučným titulom buď z hľadiska formálneho, alebo z hľadiska materiálneho, exekúcia je neprípustná, čo je dôvod na zastavenie exekučného konania.

Ústavný súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 vydanom pod sp. zn. 3 Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že *„súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto*

požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená“.

Ak sa ukáže, že notárska zápisnica je nevykonateľná, súd musí konanie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku zastaviť, avšak predpokladom je vydanie rozhodnutia o neprípustnosti exekúcie (rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 51/2004 z 29. septembra 2005).

Krajský súd v označených uzneseniach potvrdil uznesenia okresného súdu ako vecne správne v súlade s § 219 ods. 1 a 2 OSP, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutých uznesení súdu prvého stupňa. Z odôvodnení rozhodnutí krajského súdu vyplýva, že rozhodnutia okresného súdu o vyhlásení exekúcií za neprípustné podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku nadobudli právoplatnosť, z logického výkladu dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že okresný súd postupoval v súlade so zákonom, keď exekúcie zastavil. Krajský súd sa preto stotožnil s právnym názorom okresného súdu a sťažovateľkou napadnuté uznesenia o zastavení exekúcie ako vecne správne potvrdil.

Ústavný súd preto konštatuje, že napadnutými rozhodnutiami krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože už z povahy veci vyplýva, že ak všeobecný súd (v danom prípade okresný súd) je podľa zákona oprávnený rozhodnúť aj bez návrhu, t. j. ex offo, urobí tak aj bez vyjadrenia účastníkov konania, pričom neprichádza do úvahy aplikácia takých požiadaviek spravodlivého procesu ako je kontradiktórnosť či rovnosť zbraní, ktorých porušenie sťažovateľka namietala. Krajský súd ako súd odvolací teda napadnutými rozhodnutiami poskytol náležitú ochranu právu sťažovateľky a postupoval správne, ak napadnuté rozhodnutia okresného súdu, ktoré boli vydané v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku a judikatúrou formulovanou najvyšším súdom, potvrdil.

Z uvedených dôvodov, s prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym

názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

2.2 K namietanému porušeniu čl. 1 dodatkového protokolu

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutých uznesení krajského súdu v spojení s uzneseniami prvostupňového súdu dospel k záveru, že z odôvodnenia napadnutých uznesení krajského súdu nemožno vyvodiť závery, ktoré by signalizovali, že nimi došlo k neprípustnému zásahu do práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže krajský súd v posudzovanom prípade ústavne konformným spôsobom interpretoval a aplikoval príslušné právne normy (v danom prípade predovšetkým ustanovenia Exekučného poriadku) a rozhodol v zmysle ustálenej judikatúry formulovanej najvyšším súdom.

Nemožno akceptovať ani námietku sťažovateľky, že zastavením exekúcií došlo zo strany štátneho orgánu k znemožneniu plnení, ktoré vznikli na základe zmlúv o úvere, pretože zmluvy o úvere napadnutými uzneseniami neboli vôbec dotknuté a ich posúdenie nebolo ani pre rozhodovanie okresného súdu a krajského súdu v danej veci relevantné. Aj keď krajský súd napadnutými uzneseniami potvrdil uznesenia príslušného okresného súdu, ktorými boli exekúcie zastavené, uvedené nebráni sťažovateľke domáhať sa na príslušnom súde podľa platných procesných predpisov vydania rozhodnutí znejúcich na plnenie dlžných peňažných súm v zmysle úverových zmlúv.

Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že neexistuje taká príčinná súvislosť medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a právom zaručeným v čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie tohto práva po prijatí sťažností na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júna 2011